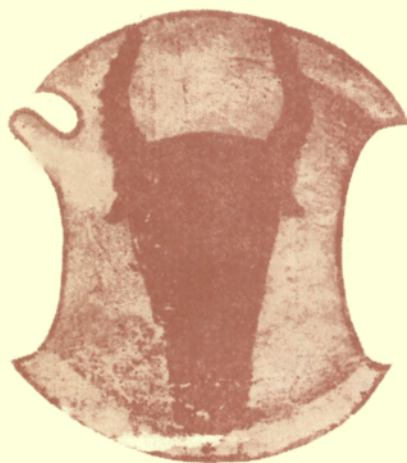

STUDIA ŹRÓDŁOZNAWCZE

Commentationes

XXVII

W

<http://rcin.org.pl>

STUDIA ŹRÓDŁOZNAWCZE

XXVII

A C A D E M I A S C I E N T I A R U M
E T L I T T E R A R U M P O L O N A
I N S T I T U T U M H I S T O R I C U M

COMMENTATIONES

XXVII

WARSZAWA—POZNAŃ 1983
PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

P O L S K A A K A D E M I A N A U K
I N S T Y T U T H I S T O R I I

STUDIA
ŹRÓDŁOZNAWCZE

XXVII

WARSZAWA—POZNAŃ 1983
PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

KOMITET REDAKCYJNY

*Aleksander Gieysztor, Ireneusz Ichnatowicz, Ryszard Kiersnowski,
Brygida Kürbis, Gerard Labuda, Ryszard Walczak (sekretarz)*

Adresy Redakcji:

ul. Marchlewskiego 124/126 bl. A, pok. 313, 61-874 Poznań
tel. 511-91 w. 16 i 17 (Instytut Historii UAM)
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-325 Warszawa
tel. 619-88 (Instytut Historyczny UW)

Adres dla korespondencji (sekretariat):

ul. Zwierzyniecka 20/Ip., 60-814 Poznań
tel. 480-901 w. 4 (Instytut Historii PAN)

Rocznik poświęcony naukom pomocniczym historii
oraz źródłoznawstwu polskiemu i powszechnemu

Tom XXVII
przygotowany w latach 1980-1981

PRINTED IN POLAND

ISBN 83-01-04296-6
ISSN 0081-7147

Na okładce herb Weniawa z bordiury fol. 1^r Codex
Puteolanus (Bibl. jag. 445) zapisanego testamentem
z 1472 r. przez Jana Długosza *pro collegio artistarum*

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE—ODDZIAŁ W POZNANIU
Nakład 440+90 egz. Ark. wyd. 39,5. Ark. druk. 35+1 wklejka. Papier druk. sat. kl. III
80g, 61×86cm. Oddano do składania w styczniu 1982 r. Podpisano do druku w kwietniu 1983 r.
Druk ukończono w czerwcu 1983 r. Zam. nr 6/82. — N-5/847. Cena zł 350,-
POZNAŃSKIE ZAKŁ. GRAFICZNE IM. MARCINA KASPRZAKA W POZNANIU

SPIS RZECZY

Rocznica Długoszowa

Sławomir Gawlas, Świadomość narodowa Jana Długosza	3
Wincenty Swoboda, Głosy tureckie do rozbioru krytycznego 'Annalium' Jana Długosza	67
Gerard Labuda, O katalogach biskupów krakowskich przed Długoszem	83

Deperdita – Recuperata

Brygida Kürbis, Studia nad Kodeksem Matyldy. I. Sekwencja Ad celebres rex cęlice'	97
---	----

Artykuły i rozprawy

Witold Dreger, Pierwowzory historyczne Króla Artura od czasów najwcześniejszych do czasów Galfreda z Monmouth	113
Zdzisław Spieralski, Z dziejów Archiwum Koronnego Krakowskiego. Kopiařiusz Jana Łaskiego (około 1505). Część druga	147
Jan Tyszkiewicz, Wiedza geohistoryczna w praktyce badawczej historyka. Z dziejów nauki historii w Polsce do roku 1830	163

Miscellanea i przyczynki

Irena Sułkowska-Kuraś, Przyczynki do dziejów kancelarii Kazimierza Wielkiego z Archiwum Watykańskiego	177
Jerzy Łojko, Jeszcze o fryzie heraldycznym z kaplicy św. Jakuba Apostoła w klasztorze w Łądzie	185

Artykuły recenzyjne i recenzje

Wokół postaci św. Stanisława biskupa krakowskiego [Analecta Cracoviensia 11 (1979)] (Gerard Labuda)	187
Nowe studia o życiu i dziele Jana Długosza [Długossiana. Studia historyczne w pięćsetlecie śmierci Jana Długosza. Redaktor S. Gawęda, Warszawa 1980] (Jerzy Łojko i Ryszard Walczak)	190
Mediewistyka w «Pamiętniku Literackim» 1955–1980. Drugi przegląd sprawozdawczy (Katarzyna Meller)	195
Uwagi o kompendium genealogii europejskiej [Europäische Stammtafeln. Stammtafeln zur Geschichte der europäischen Staaten, Bd. V. von F. Baron von Loringhoven. Aus dem Nachlass hrsg. v. D. Schwennicke; Neue Folge hrsg. v. D. Schwennicke, Bd. VII. Familien des alten Lotharingen II; Neue Folge hrsg. v. D. Schwennicke, Bd. VIII. West- Mittel-und Nordeuropäische Familien; Neue Folge Bd. I. Die deutschen Staaten. Die Stammesherzöge. Die weltlichen Kurfürsten. Die kaiserlichen, und grossherzoglichen Familien. Aus dem Nachlass v. F. Baron Freytag von Loringhoven hrsg. v. D. Schwennicke. Marburg 1978, 1980] (Edward Rymar)	203
G. B. Ladner, Medieval and modern understanding of symbolism: a comparison, Speculum 54 (1979) (Maria Kapica)	206
И. Е. Можяева, Библиография по кирилло-мефодиевской проблематике 1945–1975 гг. Москва 1980 (Jan Leśny)	208

VI

Catalogus codicum manuseriptorum Medii Aevi Latinorum qui in Bibliotheca Jagellonica asservantur. Vol. I, numeros continens inde 8 usque ad 331, composuerunt S. Włoddek, G. Zathey, M. Zwiercan. Wratislaviae – Varsaviae – Cracoviae – Gedani [1980] (<i>Zofia Kozłowska-Budkowa</i>)	210
Przewodnik po zespołach i zbiorach Archiwum PAN. Opracowanie zespolowe pod kier. Z. Kolankowskiego. Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk 1978 (<i>Bogusław Ratusiński</i>)	211
F. B. Evans, The history of archives administration: a select bibliography. [Paris] 1979 (<i>Stefan Ciara</i>)	214
Aus Geschichte und ihren Hilfswissenschaften. Festschrift für Walter Heinemeyer zum 65. Geburtstag, hrsg. v. H. Bannasch u. H. P. Lachmann, Marburg 1979 (<i>Kazimierz Bobowski</i>)	215
J. Kejíř, Mistři pražské univerzity a kněžší táborští, Praha 1981 (<i>Stanislav Bylina</i>)	217
J. Kapuścik, Mecenas i uczoney. J. M. Ossoliński i jego działalność historycznoliteracka. Kraków 1979 (<i>Bogumiła Kosmanowa</i>)	218
The Periplus of the Erythraean Sea by an unknown author with some extracts from Agatharkhides On the Erythraean Sea, transl. and edit. by G. W. B. Huntingford, London 1980 (<i>Ewa Wipszycka</i>)	219
L'étotisme au Moyen Age. Études présentées au Troisième Colloque de l'Institut d'Études Médiévales. Ed. B. Roy. Montréal 1977 (<i>Jacek Wiesiowski</i>)	221
Dawna historiografia śląska. Materiały sesji naukowej w Brzegu w dniach 26–27 listopada 1977 roku. Opole 1980 (<i>Gerard Labuda</i>)	223
J. Matuszewski, Relacja Długosza o najeździe tatarskim w 1241 roku. Polskie zdania legnickie. Łódź 1980 (<i>Gerard Labuda</i>)	225
K. Ožóg, Studium o „Roczniku Traski”. Studia Historyczne 23 (1980) (<i>Gerard Labuda</i>)	227
J. Wenta, Zaginiony rocznik oliwski z XIII/XIV wieku, Zapiski Historyczne 14 (1980) (<i>Gerard Labuda</i>)	229
Повесть о боярыне Морозовой. Подготовка текстов и исследование А. И. Мазунина, Ленинград 1979 (<i>Artur Kijas</i>)	230
Иван Кирилович Кирилов, Цветущее состояние Всероссийского государства. Москва 1977 (<i>Artur Kijas</i>)	231
A. Paczkowski, Prasa polska w latach 1918–1939, Warszawa 1980 (<i>Aleksandra Garlicka</i>)	232
W. Koch, Die Schrift in der Reichskanzlei im 12. Jahrhundert (1125–1190), Wien 1979 (<i>Kazimierz Bobowski</i>)	233
Archives de l'Athos. Actes de Lavra, III, de 1329 à 1350. Edition diplomatique par P. Lemerle, A. Guillou, N. Svoronos, D. Papachrysanthou. Paris 1979 (<i>Halina Evert-Kappesowa</i>)	234
K. Madej, Polskie symbole wojskowe 1943–1978. Godło, sztandary, order, odznaczenia i odznaki Ludowego Wojska Polskiego. Warszawa 1980 (<i>Henryk Czajczyński i Jerzy Łojko</i>)	235
L. Hosák, R. Šrámek, Místní jména na Moravě a ve Slezsku, I: A – L; II: M – Ž, Dodatky, doplňky, přehledy. Praha 1970, 1980 (<i>Idzi Panic</i>)	237

Zapiski krytyczne i sprawozdania

K. Głombiowski, Książka w procesie komunikacji społecznej, Wrocław 1980 (<i>G. L.</i>)	239
M. Gałyga, Do genezy wydawnictwa Monumenta Poloniae Historica, Rocznik Zakładu Narodowego im. Ossolińskich 10 (1975) (<i>H. Ch.</i>)	239
M. J. Lech, Księgarze i księgarnie w Królestwie Polskim 1869–1905. Materiały ze źródeł archiwalnych. Warszawa 1980 (<i>B. Kos.</i>)	240
Hendrik D. L. Vervliet, Wetenschapelijk publiceren: problemen, tendenzen, alternatieven, Brussel 1980 (<i>A. G.</i>)	240
Археографски прилози. Зборник радова Археографског одељења Народне библиотеке Србије 1 (1979) (<i>Љ. L.</i>)	241
Philologus. Zeitschrift für klassische Philologie 123 (1979) z. 1 (<i>Љ. Strz.</i>)	241
V. Novak, Latinska paleografija. Drugo izdanje, Beograd 1980 (<i>Љ. L.</i>)	242
L. E. Boyle, O. P., A survey of the Vatican Archives and of its Medieval holdings. Toronto 1972 (<i>W. Gr.</i>)	243
Славянски ръкописи, документи и карти за българската история от Ватиканската апостолическа библиотека и Секретни архив на Ватикана (IX–XVII век), София 1978 (<i>Љ. L.</i>)	243
Informations. Biuletyn Papieskiego Instytutu Studiów Kościelnych, red. H. Fokciński SI, 1 (1976), 2 (1980) (<i>G. W. M.</i>)	243
Polonica rękopiśmienne w archiwach i bibliotekach włoskich. Inwentarz. Opr. R. K. Lewański. Warszawa 1978 (<i>G. W. M.</i>)	244
Hierarchia catholica medii et recentioris aevi sive Summorum Pontificum – S. R. E. cardinalium ecclesiarum antistitum series et documentis tabularii praesertim Vaticani collecta, digesta et edita. Vol. VIII. A pontificatu Pii IX (1846) usque ad pontificatum Leonis PP. XIII (1903). Per P. R. Ritzler OFM Conv. et P. P. Sefrin OFM Conv. Patavii 1978 (<i>W. Gr.</i>)	244
Каталог рукописей и фрагментов латинского алфавита хранищихся в Матенадаране. Сост. Л. И. Киселева. Ереван 1980 (<i>K. G.</i>)	245
Apokryfy Nowego Testamentu pod red. ks. M. Starowieyskiego, t. I, Lublin 1980 (<i>K. M. M. * E. J.</i>)	246
J. Contreni, The cathedral school of Laon from 850 to 930. Its manuscripts and masters. München 1978 (<i>Љ. Strz.</i>)	247

Ch. M. Radding, Evolution of Medieval mentalities: A cognitive-structural approach. <i>American Historical Review</i> 83 (1978) (<i>Ź. Sosz.</i>)	248
M. Goodich, A profile of thirteenth century sainthood. <i>Comparative Studies in Society and History</i> 18 (1976) (<i>M. S.</i>)	249
H. Hunger, Die hochsprachliche profane Literatur der Byzantiner, Erster Bd.: Philosophie – Rhetorik – Epistolographie – Geschichtsschreibung – Geographie; Zweiter Bd.: Philologie – Profandichtung – Musik – Mathematik und Astronomie – Naturwissenschaften – Medizin – Kriegswissenschaft – Rechtsliteratur. Mit Beiträgen von Ch. Hannick und P. E. Pieler. München 1978 (<i>W. S.</i>)	249
Stara proza bułgarska, przeł. T. Dąbek-Wirgowa. <i>Literatura na świecie</i> nr 116, 1980; <i>Z piśmiennictwa starosłowiańskiego</i> , przeł. A. Naumow, ibidem (<i>Ź. W.</i>)	250
П. Юхас, Старите маджарски хроники за прабългарите, <i>Исторически преглед</i> 36 (1980) (<i>W. S.</i>)	251
И. Божилов, Анонимът на Хазе. България и Византия на Долни Дунав в края на X век, София 1979 (<i>W. S.</i>)	251
S. Grabowski, Jan z Bicular i jego kronika, <i>Meander</i> 35 (1980) (<i>Ź. Strz.</i>)	252
H. Wolfram, <i>Conversio Bagoariorum et Carantanorum. Das Weissbuch der Salzburger Kirche über die erfolgreiche Mission in Karantanien und Pannonien.</i> Wien – Köln – Graz 1979 (<i>G. L.</i>)	252
О. В. Творогов, Античные мифы в древнерусской литературе X–XVI вв. Древнерусские литературные памятники – Труды отдела древнерусской литературы 33 (1979) (<i>Ź. Strz.</i>)	253
G. Maurach, Daniel von Morley „Philosophia” <i>Mitellateinisches Jahrbuch</i> 14 (1979) (<i>Ź. Strz.</i>)	253
P. A. Breatnach, <i>Die Regensburger Schottenlegende – Libellus de fundacione ecclesie Consecrati Petri. Untersuchung und Textausgabe.</i> München 1977 (<i>Ź. Strz.</i>)	254
Vincenzo da Kielce OP. La „Vita Minor” di s. Stanislao vescovo. Introduzione, traduzione e commento di J. W. Woś. Firenze 1979 (<i>C. Z.</i>)	254
Ks. M. T. Zahajkiewicz, „Tractatus sacerdotalis” Mikołaja z Błonia na tle teologii przełomu wieku XIV i XV. Lublin 1979 (<i>M. Kaczm.</i>)	255
Średniowieczna pieśń religijna polska. Opr. M. Korolko. Wyd. drugie zmienione. Biblioteka Narodowa Ser. I nr 65, Wrocław 1980 (<i>K. M. M.</i>)	255
500-lecie Grzegorza z Sanoka. Materiały z sesji popularnonaukowej w Lublinie 28–29 I 1977 r. Lublin 1979 [wyd. 1980] (<i>Ź. W.</i>)	256
W. Wydra, Nieznane utwory Władysława z Gielniowa, <i>Slavia Occidentalis</i> 35 (1978); W. Wydra, W. R. Rzepka, Pieśni Władysława z Gielniowa nowo odnalezione, <i>Studia Polonistyczne</i> 6 (1978); W. Wydra, „Oratio de beata Brigitta” – jeszcze jeden nieznanany utwór Władysława z Gielniowa, <i>Eos</i> 67 (1979) (<i>Ź. W.</i>)	256
S. Byman, Ritualistic acts and compulsive behaviour: The pattern of Tudor martyrdom. <i>American Historical Review</i> 83 (1978) (<i>Ź. Sosz.</i>)	257
W. Wydra, W. R. Rzepka, Teksty polskie z pierwszej połowy XVI wieku (Z rękopisu nr 19/R biblioteki Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie. <i>Slavia Occidentalis</i> 35 (1978), 36 (1979) i 37 (1980) (<i>Ź. W.</i>)	257
Albrycht Stanisław Radziwiłł, Pamiętnik o dziejach w Polsce, t. I: 1632–1636, t. II: 1637–1646, t. III: 1647–1656. Przeł. i opr. A. Przyboś i R. Żelewski. Warszawa 1980 (<i>M. K.</i>)	258
F. Sielicki, Rosyjska opowieść jarmarczna o bitwie na Kulikowym Polu. «Ze skarbca kultury» 1978, z. 30 (<i>A. K.</i>)	258
R. Feller, <i>E. Bonjour, Geschichtsschreibung der Schweiz.</i> Basel – Stuttgart 1979 (<i>M. An.</i>)	259
Księga przyjęć do prawa miejskiego w Bochni 1531–1656, wyd. F. Kiryk, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk 1979 (<i>Ź. W.</i>)	260
<i>Relationes status diocesium in Magno Ducatu Lithuaniae, II, pluribus adlaborantibus in unum redegit P. Rabikauskas S. I. Romae</i> 1978 (<i>W. Gr.</i>)	260
K. Mosingiewicz, Ród Gryfów w ziemi sądeckiej do połowy XV wieku. <i>Studia Historyczne</i> 23 (1980) (<i>Ź. Ł.</i>)	261
A. Gąsiorowski, Koligacje panów z Ostroroga w XV wieku. <i>Studia i Materiały do Dziejów Wielkopolski i Pomorza</i> 26 (1980) (<i>Ź. Ł.</i>)	262
J. Novák, Rodové erby na Slovensku. I. Kubinyho zberka pečati. [Bratislava] 1980 (<i>S. K. K.</i>)	262
Ph. Malingoudis, Die mittelalterlichen kyrillischen Inschriften der Hämus-Halbinsel. Th. I. Die bulgarischen Inschriften. Thessaloniki 1979 (<i>W. S.</i>)	263
В. Бешевлиев, Първобългарски надписи, София 1979 (<i>W. S.</i>)	263
J. Kuthan – I. Neumann, Ideový program tišnovského portálu a jeho kořeny, «Umění» 27 (1979) (<i>M. Kaczm.</i>)	264
M. Fedorowski, Lud białoruski, t. VIII: Inedita. Pieśni z archiwum zbieracza. Opr. M. Czurek. Warszawa 1981 (<i>M. K.</i>)	265
S. Rospond, Problem chronologizacji w toponomastyce słowiańskiej, w: <i>Z polskich studiów slawistycznych</i> , ser. V, Warszawa 1978; S. Urbańczyk, Nazwy staropolskich centrów organizacyjnych a typologia i chronologia słowiańskich nazw miejscowych, <i>Roczniki Historyczne</i> 46 (1980) (<i>G. L.</i>)	265
A. Sabaliauskas, Lietuvių kalbos tyrinėjimo istorija iki 1940 m. Vilnius 1979 (<i>M. K.</i>)	266
S. Jodłowski, Losy polskiej ortografii, Warszawa 1979 (<i>P. D.</i>)	266

Komunikaty

Ventinovesima Settimana internazionale di studio: Popoli e paesi nella cultura altomedievale, Spoleto, 23–29 IV 1981 (<i>Jerzy Strzelczyk</i>)	269
--	-----

SPIS ILUSTRACJI

Do art. B. Kürbis

1. MS C 91, fol. 1^v 100/101
2. MS C 91, fol. 2^r 100/101

Do art. I. Sułkowskiej-Kuraś:

- 1-2. Archiwum Watykańskie, Instrumenta miscellanea nr 1371 A. List Kazimierza Wielkiego do Galharda de Carceribus 178/179
3. Archiwum Watykańskie, Instrumenta miscellanea nr 1371 B. Koperta listu Kazimierza Wielkiego przesyłanego do Kurii przez Galharda de Carceribus 180

TABLE DES MATIERES

Cinq-centenaire de Jean Długosz

Slawomir Gawlas, La conscience nationale de Jean Długosz	3
Wincenty Swoboda, Notes turcologiques à l'analyse critique des 'Annales Poloniae' de Jean Długosz	67
Gerard Labuda, Recherches sur les catalogues des évêques de Cracovie avant le chroniqueur Jean Długosz	83

Deperdita — Recuperata

Brygida Kürbis, Etudes sur le Manuscrit de Mathilde. I. La séquence 'Ad celebres rex cęlice'	97
--	----

Articles et études

Witold Dreger, The historical prototypes of King Arthur from the earliest times to the times of Galfred of Monmouth	113
Zdzisław Spieralski, Zur Geschichte des Krakauer Kronarchivs. Das Kopialbuch des Kanzlers Jan Łaski (um 1505). Zweiter Teil	147
Jan Tyszkiewicz, Les questions géographiques dans les recherches sur l'histoire en Pologne jusqu'a 1830	163

Miscellanées

Irena Sułkowska-Kuraś, Contributions à l'histoire de la chancellerie royale de Casimir le Grand dans les Archives du Vatican	177
Jerzy Łojko, Neuer Beitrag zum heraldischen Fries in der Sankt-Jakobskapelle an der Klosterkirche in Łąd	185
Articles critiques et comptes rendus	187
Notes critiques	239
Communications	269

SPIS WSPÓŁPRACOWNIKÓW – LISTE DES COLLABORATEURS

<i>M. An.</i>	Marek Andrzejewski, Gdańsk
Kazimierz Bobowski, Wrocław
Stanisław Bylina, Warszawa		Brygida Kürbis, Poznań
Gerard Labuda, Poznań
<i>H. Ch.</i>	Helena Chłopocka, Poznań
Stefan Ciara, Warszawa
Henryk Czajczyński, Poznań
Witold Dreger, Warszawa
Piotr Dymmel, Lublin
Halina Evert-Kappesowa, Łódź
Aleksandra Garlicka, Warszawa
Sławomir Gawlas, Warszawa		<i>J. L.</i> Jan Leśny, Poznań
<i>J. Ł.</i> Jerzy Łojko, Poznań
<i>K. M. M.</i> Katarzyna Meller, Poznań
Idzi Panic, Cieszyn
Bogusław Ratusiński, Kraków
Edward Rymar, Pyrzyce
<i>A. G.</i>	Aleksander Gieysztor, Warszawa	<i>J. Sosz.</i>	Jacek Soszyński, Warszawa
Zdzisław Spieralski, Warszawa
<i>K. G.</i>	Karol Górski, Toruń	<i>M. St.</i>	Maria Starnawska, Warszawa
<i>W. Gr.</i>	Wiktor Gramatowski TJ, Rzym	<i>J. Strz.</i>	Jerzy Strzelczyk, Poznań
Irena Sułkowska-Kuraś, Warszawa
<i>E. J.</i>	Elżbieta Jastrzębowska, Warszawa	<i>W. S.</i>	Wincenty Swoboda, Poznań
Jan Tyszkiewicz, Warszawa
Ryszard Walczak, Poznań
Jacek Wiesiołowski, Warszawa
Ewa Wipszycka, Warszawa
<i>M. Kacz.</i>	Michał Kaczmarek, Wrocław
Maria Kapica, Warszawa	<i>G. W. M.</i>	Genowefa Wojciech-Masłowska, Poznań
<i>A. K.</i>	Artur Kijas, Poznań	<i>C. Z.</i>	Celina Zwodzińska, Kraków
<i>M. K.</i>	Marceli Kosman, Poznań		
<i>B. Kos.</i>	Bogumiła Kosmanowa, Poznań
Zofia Kozłowska-Budkowa, Kraków		
<i>S. K. K.</i>	Stefan K. Kuczyński, Warszawa		

Winieta:

**Karta tytułowa «Roczników» Jana Długosza
w rękopisie Świętokrzyskim Bibl. Narod. sygn. 8053**

<http://rcin.org.pl>

Cena zł 350,—